

h. 86,46.

X 0256 M 5

LVCTVOSISSIMVM
VRBIS HAYNAE
INCENDIVM

AD D. VIII. IVN. MDCCXLIV.

EXORTVM
LAETISSIMAMQVE
RESTAVRATIONEM

DESCRIBERE CONATVR

IO. SAM. SIBOLD

SCHOL. HAYN. CONR.

DRESDAE, LITTERIS HARPETERIANIS.

M
ens mea funestis concusa timoribus haeret,
Arrectique rigent p[ro]ae vasto horrore capilli,
Sanguis turbatus venis obtorpet in imis,
Inque meis gelidus vibrat tremor ossa medullis,
Cum repeto miserae tristissima tempora noctis,
Qua tu flebilibus cecidisti, Vrbs Hayna, ruinis.
Sol, qui flammigero vectus super aëra curru
Tempora distinguit, nitidos detraxerat vrbi
Infaustae radios, non expectare futuri
Aduentum fati voluit, discessit ab orbe
Aspectu moesto, Pelagi se condidit vndis,
Vrbis direptum cras non visurus honorem.
Languida nox piceis tenebris inuoluerat orbem,
Somnus iucundus faciles diffuderat alas,

)C 2

Vix-

Vixque suo molli gremio sopire labores
 Cooperat, optata permulcens membra quiete,
 Heu qualis subitus strepit inter moenia rumor,
 Et tremefacta repentino ferit astra tumultu!
 Omnes, qui dederant nocturnis corpora stratis,
 Vixque exhalabant fesso de pectore somnum,
 Protinus ex lectis perterrita membra leuabant,
 Et detergebant somnum cum pollice suauem,
 Quilibet hic oculos mox huc conuertit & illuc,
 In quoscunque locos oculorum lumina torquent,
 Vndique se monstrant oculis spectacula dira,
 Ingentique implent trepidantia corda stupore,
 In mediis tenebris coepit clarescere coelum,
 Cooperunt diris clara astra rubescere flammis,
 Nescio quo fato proruperat impetus ignis,
 Qui per turbatam cito circumfunditur urbem,
 Omnes in mediis fulgebant ignibus aedes,
 O quae inuadebat vaga consternatio mentes
 Illis temporibus percussas! saeuior ac si
 Cimmeriis tenebris obductus inhorruit aether,
 Et vomit insolitos disruptis nubibus ignes,

Ter-

Territat atque comis terrestria regna trifulcis:
 Terror maior adest, ac si Mars scandat ab Aemo
 Nubifero, & cinctam saeuit violenter in urbem,
 Fulmineis vrgens reboantia moenia turmis.
 Quilibet intendit mox huc discurrere & illuc,
 Sed titubant gelido torpentina membra pauore,
 Atque suas solitas vires praestare recusant.
 Voluitur in dubias iamiam mens anxia partes,
 Quid prius arripiat, quid conseruare laboret.
 Haud secus ac nauis medias agitata per vndas
 Remigio fracto, cui malus faucius Austro,
 Nescia securi callis, bacchantibus alto
 In Pelago ventis dubias iactatur ad oras.
 Conseruata modo rapiuntur pauca per ignem,
 Plurima coguntur post terga relinquere ciues:
 Omnia corripiunt flammae sine fine voraces.
 O quantus longo per multa volumina tractu
 Se sinuat fumus tendens ad sidera coeli!
 O quantus sonitus flamarum territat urbem,
 Et combusta ruunt horrendo tecta fragore!
 Exorto vento late volat ignea moles,

Per cunctasque furit crudeli more plateas.
 Haud secus ac plueret diffusis ignibus aether
 Praegnans cum strepitu magno, mirabile visu.
 Non sic horrendum adspe&tu, quando incipit Ætna
 Insanire ferox, & decertantibus intus
 Iratis ventis misero gemituque sonoro
 Euomit horrendas excusso pectore flamas
 Sulphure commixtas, fundamentisque locorum
 Imis quassatis nigrantium, auulsa furore
 Praecipi vacuas cito faxa rotata per auras
 Turbatos agitat longe lateque per agros,
 Nutantesque quatit tremulis terroribus vrbes.
 Ah quantus moeror circum praecordia motu
 Æstuat insolito, perruptaque viscera pungit!
 Fallor an indomitis correpta Palatia flammis
 Sancta flagrant mox in cineres ruitura caducos?
 Campanae interitum certum sentire videntur,
 O miserum auditu! resonant ad moesta sepulcra
 Ignibus in mediis ah! funera totius vrbis.
 Quis vastus strepitus trepidis aduoluitur astris?
 Exclamant ciues, si tanta cupido nocendi

Vo-

Vobis, o flammae, saeuite in viscera nostra,
 Et domibus nostris vestrum satiate furorem,
 Parcite, nos petimus, modo parcite, parcite nostris
 Templis, sacrilegos subito prohibete furores,
 Qualibus haec causis tantas meruere ruinas?
 Sed surdum cassi funduntur in aëra questus,
 Nulla sacratarum est reuerentia debita rerum,
 Horrendum saeuit non exorabilis ardor,
 Nec fugit a templis furor implacabilis ignis,
 Vsque ruunt tremulo duo sancta Palatia casu,
 Iraque funestis cessit satiata rapinis:
 Ut leo crudelis tenebrosis excitus antris,
 Excutiensque iubas tumidas ceruice superba,
 Percurrit trepidos horrendo murmure saltus,
 Correptamque feram crudelibus vnguibus vrget
 Lustantem misere, & stridentia corpora frangit,
 Nec saeuiae absistit furor insatiabilis irae,
 Vsque cruentato rediit saturatus hiatu.
 Tantus ineſt igni furor, vt per viscera terrae
 Bacchetur gelidae penetrans ad moesta sepulcra,
 O mirum! rapidis putrefacta cadauera flammis

Ar-

Ardent, atque artus radiant vt lumen clara,
 Iustitiae sedes, qua non praestantior vlla,
 In cineres tristes furibundo vertitur igne:
 Sedes, qua longum per tempus cara iuentus
 Doctorum labiis exsuxit dulcia mella,
 En! in saxorum flammis variatur aceruos.
 Nil valet iratas prorsus compescere flamas,
 Vndis indicit bellum temerarius ignis,
 Vndaque, qua vulgo compescitur impetus aeflus,
 Inferior cedit, multo hic vehementior instat.
 Non contenta rapax fuit inter moenia flamma,
 Extra vrbem incensam crudeli more vagatur.
 Roedera, quae vitreo delabens garrulat ore,
 Haynensesque suis muros praeterfluit undis,
 Non valet indomitos ignis delere furores,
 Ex mediis lignum submersum deuorat vndis.
 Cedite mox, Ciues, maior fit clamor in vrbis,
 Linquite nunc vrbis carissima moenia vestrac,
 Mors venit, ah! vitam vestrar seruare studeto.
 O qualis dubias stimulat turbatio mentes!
 Diffugiunt omnes trepidi, comitante timore,

Hin-

Hinnuleis similes timidis, quos horrida tigris
 Frangere persequitur celeri vehementior Euro,
 Per sylvas fugiunt, si quercus inhorruit alta
 Mobilibus foliis ad ventum, & sibilat aura,
 Cordibus & genibus titubant sudore madentes.

Cuncta repentina fato confusa videntur:

Hic vocat vxorem queribunda voce maritus,
 Vxorque amissum quaerit turbata maritum,
 Deplorant casti deperdita pignora amoris
 Per medium noctem tristi cum corde parentes,
 Turbatumque suis v lulatibus aëra rumpunt.

Cernimus hic quaedam prostrata cadauera, mente
 Perculta, quibus heu! vitam vis abstulit ignis.

Deficeret tempus, quando omnia damna referrem,
 Quae nobis miseris ea nox infesta tulisset,
 Vix horae quaedam praeterfluxere fugaces,
 Flebilibus iacuit pene vrbs tota Hayna ruinis.
 Sol, qui cedentes noctis disiecerat umbras,
 Horrendam potuit vix aspectare ruinam,
 Quam tristi occasu miserae praedixerat vrbi.
 Proh dolor! insolito tum vidi incedere luctu

))

Hay-

Haynam, distractos foedauit puluere crines,
 Nullus adest animus, lacrymarum flumina manant
 Per madidos vultus, & pallida cernimus ora,
 Mente genuque tremit tum deficiente vigore,
 Infirmis tundit moerentia corda lacertis,
 Cumque graui singultu ad sidera brachia tollens
 Cunctantis tandem torpentina vincula linguae
 Rumpit, & hos questus liquidas effundit in auras:
 Aspice me miseram, Deus, o Pater Optime! nonne
 Nostra tibi cordi est clades? quae vulnera nobis
 Dextra tua inflxit? vix irreparabile damnum
 Cernitur in nostris muris, solamina desunt
 Dulcia, quae nostros possent lenire dolores,
 Curarum vasto luctus quatit ossa tumultu,
 Praeque graui gemitu tristes fere trudor ad umbras.
 An tua perpetuo clausisti pectora, Clemens
 O Deus? an cepit te saeva obliuio nostri?
 Visque tuas aures omne obdurare per aeuum?
 Imple diuino moestam solamine mentem,
 Vulnera, quae inflxit nobis tua dextera, sana:
 Tu potes ipse Deus nostros compescere luctus.

Di-

Dixerat. En! hilari clarescunt nubila luce,
 Descendit medias diuina Pronoea per auras
 Fronte serenata, niuea circumdata veste,
 Fulgor ineft oculis, & in haec verba ora resolut:
 Desine perpetuis animum cruciare querelis,
 Insanisque illum semper corrodere curis,
 Omnem perculso de pectore mitte timorem,
 Disiice tristitias, arrectis auribus haere,
 Atque meos imo sermones corde reconde,
 Funde preces largas, Maiestatemque tremendam
 Numinis immensi submisso corde verere,
 Obsequio seruans sanctissima jussa lubente,
 En! Deus ipse tuas properat sarcire ruinas,
 Mulcebitque tuum dulci solamine pectus,
 Luctibus in mediis orientur gaudia, summus
 Vulnera sanabit Deus, & mala dura leuabit,
 Hic, qui perculsam te disturbauit ad imum,
 Hic iterum erectam te tollet ad astra serena,
 Diuinam extolles tu laudibus ipse Pronoeam.
 Dixerat, & nitidis iterum se reddidit astris.
 Grandia sedatam peruadunt gaudia mentem,

)() 2

Sic

Sic est, implentur diuina oracula, nostra
 Vrbs Hayna infaustos capit incrementa per ignes,
 Cedite funestae, iam cedite, cedite curae,
 Exhilara frontem, fugiat nox atra repulsae
 Tristitiae, sistant lacrymarum flumina cursus,
 Subleuat ipsa tuas Sapientia Summa ruinas.
 Larga Patris patriae summi clementia Regis
 Irrigat innumeris donorum pectora riuis.
 Vndique muneribus largis pia corda laborant,
 Vrbs infausta, tuis lapsis succurrere rebus.
 Plaudite, per vacuas renouata Palatia surgunt
 Auras, & cunctis gemino splendore nitescunt:
 Ipsa Dei nostri reparata Palatia fulgent
 Tergeminis radiis vsus redditura priores.
 Torquentur cupidis cunctorum viscera votis,
 Illucesce dies, clamant, quo possumus ore
 In templis nostris laetos depromere cantus,
 Sincerisque preces effusas pectoris imo,
 Nostraque per verbum recreantur corda salutis
 Quis sonus exultans arrectas verberat aures?
 Iam resonant sanctae laetis concentibus aedes,

Fun-

Fundunturque preces, diuina oracula mentes
 Quondam perculfas suaui solamine complent.
 Omnia testantur luculentis gaudia signis,
 Iam suggestus ouat renouato cinctus honore,
 Et noua splendescit felicibus ignibus ara,
 Et muri lapidesque noui gestire videntur.
 Vndique laxatis effusa erumpit habenis
 Laetitia, vt fluuius collectis turgidus vndis
 Litoribus ruptis, & spreta sede priori
 Æstuat in planos se circumfundere campos,
 Nec cohibentur aquae spumantes aggere structo.
 Curia, qua ciues nostros Astraea gubernat
 Æquis mandatis sublato vertice gestit,
 Sedes, qua quondam pulcras dilecta iuuentus
 Doctrinas auidis arrectisque auribus hausit,
 Ex cumulo cineris faustum caput extulit atro.
 Ciues Haynenses renouata negotia tractant
 Imperturbati curis fugientibus atris.
 Desine continuos, Vrbs Hayna, effundere questus,
 Incipe sedato modulari pectore cantus
 Laetitiae, atque Deo meritas persoluere grates,

)() 3

Qui

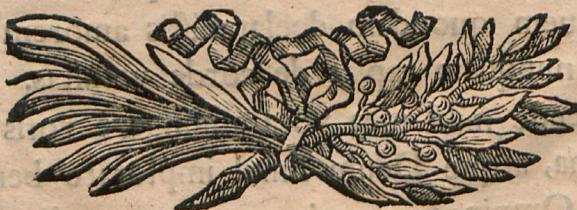
Qui tibi post tantos donauit gaudia luctus,
 Sed vix centenis expones munera linguis,
 Quae manibus praebet Clementia Summa benignis,
 Cernite, diffusos extollit ad astra lacertos
 Vrbs Hayna, atque Deo clementi dicere vota
 Aestuat, en! sacro feruentia pectora motu
 Implentur, Patri se totam dedicat almo,
 Tutorique suo dat dextram corde fideli,
 Se seruaturam coelestis iussa Parentis.
 Nunc venit ad solium reuerentia debita summum,
 Rex Auguste, tuum, submisso pectore fatur:
 Quid Tibi pro tantis donis, Rex Optime, soluam,
 Quae manibus largitur adhuc Tua Gratia plenis?
 Te tegat expansis diuina Pronoea lacertis,
 Saxoniamque domum, durissima fata retundat,
 Inque Tuum pectus semper largissima manent
 Flumina laetitiae superas demissa per auras,
 Hostilesque Dei prosternat dextra cateruas,
 Quae perterrebunt tua vasto regna timore,
 Maxime Rex, faustis victoria cincta triumphis
 Exhilaret mentem, niveis pax candida pennis

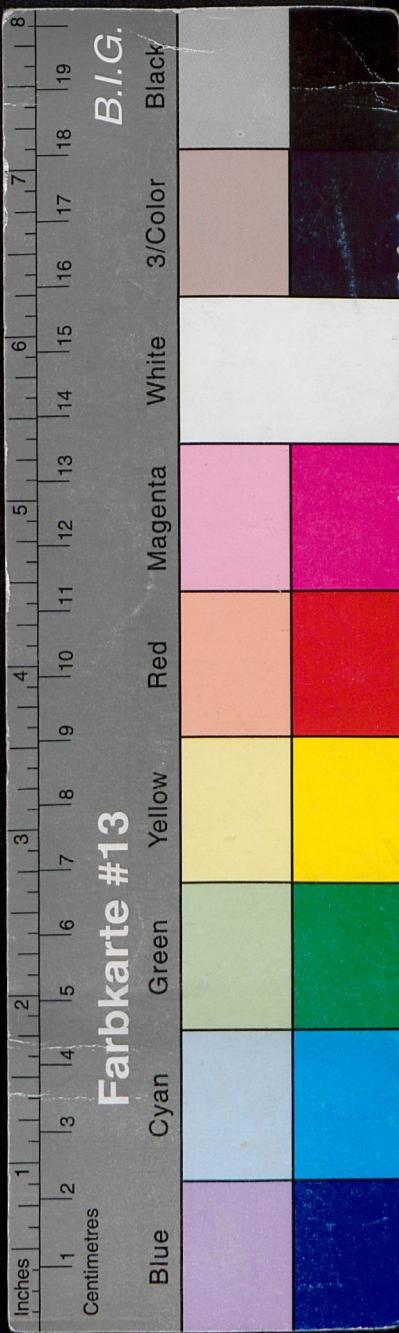
Vr-

Vrbes pacificis nostras circumuolet alis,
 Ecce! tuum radiis auctis Diadema coruscat,
 Et iubar extremas rutilum spargatur in oras,
 Non prius e viuis, Rex Clementissime, cedas,
 Quam niueis ornet Te longa senecta capillis.
 Concilium sumnum longos Dresdense per annos
 Floreat illaeſum, cui rerum cura sacrarum,
 Hoc Deus immensus donis fine fine coronet,
 Auxiliis nostram sortem molliuit acerbam.
 Vrbs Hayna innumerās pergit persoluere grates,
 Nunc ad vos venio, dicit, vos alloquor omnes,
 Qui mea muneribus minuistiſtis fata benignis,
 Gratia plena Dei nitidis descendat ab astris,
 Et vos donorum largis circumfluat vndis,
 Sint vrbes vestræ florentes, teſtaque vestræ
 Stent nostris fatis omne inconcuffa per aeuum,
 Vestrum quem quondam declarauistiſtis amorem
 Sera meo nunquam rapiat de corde vetustas.
 Nunc concede mihi mea vota adiungere votis
 Vrbs Hayna, atque Deum simul implorare benignum.
 Hic Deus Omnipotens tutis te protegat alis,

Sem-

Y 2423 A ex 169
Semper inexhaustis cumulet tua pectora donis,
Praeterito nunquam crudelia fata timore
Otia conturbent tua, stes celebrata per orbem,
Ut laurus vireas gelidis nutrita fluentis,
Quam saevis metuit flammis accendere fulmen,
Ut referunt, caput & tollens sublime per auras
Diffusis ramis iucundas excitat umbras,
Æternoque viget crescentis frondis honore.
Sint salui semper, qui sancta oracula pandunt,
Atque viam nobis ardent monstrare salutis,
Inque dies multos illorum gloria crescat,
Qui regnant nostros aequo moderamine ciues.
Stet schola lugendis nostra imperterrita fatis,
Sint omnes ciues diuino Numine tuti,
Sic vigeas longos, Renouata Vrbs Hayna, per annos.

h.86.46. X 2256 M5
B.I.G. Yb
Black 2123

LVCTVOSISSIMVM
VRBIS HAYNAE
INCENDIVM
AD D. VIII. IVN. MDCCXLIV.
EXORTVM
LAETISSIMAMQVE
RESTAVRATIONEM

DESCRIBERE CONATVR

IO. SAM. SIBOLD

SCHOL. HAYN. CONR.

DRESDAE, LITTERIS HARPETERIANIS.